

Pretresno veće odobrilo tužilaštvu produženje roka za iznošenje dokaza

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Dan 188

Šef tužilaštva Džefri Najs je utrošio mnogo vremena u nastojanjima da stisne dokaze potrebne da se dokaže 66 navoda optužnice u vremenski period koji mu je Sud odredio. Duhoviti posmatrači su to uporedili sa pokušajima da se ugura slona u mišiju rupu. Dokazivanje Miloševićeve krivice za 66 ratnih zločina, zločina protiv čovečnosti i genocid -- dakle za stotine incidenata na širokom geografskom prostoru tokom deset godina, bi bio ogroman posao čak i kada bi optuženi uvažio barem osnovne činjenice. Ali, Milošević ne pristaje ni na šta, i čak ne priznaje legitimnost Suda.

Teret na tužilaštvu je tim veći što optuženi insistira da se samostalno brani, a pri tome maksimalno ometa proces. Dužnost Veća je da rukovodi suđenjem, na način da ono bude fer i nepristrasno i u odnosu na optuženog, i u odnosu na tužioce, koji zastupaju interese javnosti. Da bi suđenje bilo fer, ono mora da bude završeno u razumnom roku. Isto tako, obe strane moraju dobiti mogućnost da iznesu sve relevantne dokaze koje imaju na raspolaganju.

U poslednjih 15 meseci, i tužioci i sudije su analizirali ovaj problem, i često su dolazili do potpuno oprečnih zaključaka. Milošević kaže da je njemu sasvim sve jedno, i negoduje da je tužiocima i sudijama stalo samo do vremena. Ali, on nije te sreće!

O odgovoru na poslednji zahtev tužilaštva za produženje roka dokaznog postupka, Pretresno veće im je dodelilo dodatnih 100 dana, kada istekne sadašnji rok, 15.maja 2003. Ako ne bude neplaniranih dugih prekida, tužilaštvo će da završi svoj deo posla do kraja godine. Tih dodatnih 46 dana, plus 54 kojima se nadoknađuje vreme izgubljeno zbog Miloševićeve bolesti, su još uvek dva meseca manje nego što su tužioci tražili od Veća.

Ovom je odlukom Veće pokušalo da zadovolji sve strane. Smatrajući da ne bi bilo u interesu pravde ako tužiocima ne bi bilo omogućeno da iznesu sve dokaze, dali su im više vremena. Ali, nisu im odobrili onoliko koliko su tražili, smatrajući da bi predmet 'postao suviše dug i naporan svima.'

Tužalac Najs je usmeno obavestio Veće da njegova kancelarija planira da dovede još 118 svedoka, i da očekuju da će im za to biti potrebno 119 dana. To gotovo da se poklapa sa vremenskim rokom koje je Veće odobrilo. Međutim, za tužioce ostaje problem dokazivanja onog dela materijala za koje su planirali da upotrebe 32 svedoka 92bis. Pravilo 92bis dozvoljava upotrebu izjava koje su drugi svedoci dali pred Sudom u drugim predmetima. Izjave 92bis se koriste da bi se potkrepile tvrdnje direktnih svedoka, pod uslovom da se izjave ne odnose na ponašanje ili dela optuženog. Do sada je Veće mahom davalo optuženom pravo da unakrsno isituje svedoke 92bis, a on je bez iznimke koristio tu mogućnost i time traćio vreme koje su tužioci pokušavali da uštede.

Ovaj problem bi delimično bio rešen ako bi novi insajderi -- ljudi koji su bili bliski vrhu Miloševićevoj vlasti -- svedočili o zločinima. Dvojica optuženih u drugom srebreničkom suđenju koji su priznali svoju krivicu su izvrsni kandidati. Oni bi mogli da dokažu da je u Srebrenici zaista došlo do masakra. Tužioci su spremni da menjaju jedno svedočenje inajdera za brojne sveoke -- dodatni dan svedočenja Milana Babića je eliminisao potrebu za 14 najavljenih svedoka.

Uz to, Veće je odobrilo tužilaštvu da uložne žalbe na dve ranije odluke. Ako bi bile poništene, moglo bi znatno da se uštedi vreme, a da se pri tome omogući potpunije dokazivanje predmeta. Jedna se odnosi na odbijanje Veća da uvaži činjenice koje su već bile dokazane u drugim predmetima pred istim Sudom. Veće je uvažilo manje od polovine činjenica koje su im tužioci ponudili. Kao i dokazi 92bis(A), ranije dokazane činjenice se koriste da bi se osvetlila pozadina zločina i da bi se pokazalo da je u pitanju zaista bio zločin, i njima se nikako ne može dokazivati ponašanje i dela optuženog (Pravilo 92bis (D)). Time se štite i svedoci, da ne bi morali u novom suđenju da ponavljaju isto izjave.

Veće je takođe odbacilo molbu tužilaštva da im se dozvoli da iznesu u pisanom obliku centralne elemente svedočenja svih svedoka. Svedoci bi se lično pojavili u Sudu da potvrde svoje izjave, a optuženi bi imao mogućnost da ih unakrsno ispituje. Iako bi time uštedili vreme, tužioci znaju da bi njihov predmet izgubio na vitalnosti ako ne bi bilo svedočenja uživo. Veće je ovaj predlog odbilo jer smatraju da je u suprotnostima pravilima Suda. U mnogim pravosudnim sistemima je uobičajeno da se presude donose na osnovu pisanih izjava svedoka, ali je ta praksa ograničena na građanske, a ne krivične predmete. Ako bi Žalbeno veće odobrilo ovaj predlog tužilaca, vreme bi bilo uštedeno, ali bi javnost bila uskraćena jer ne bi direktno videli

svedočenja.

Očekuje se da će Žalbeno veće ovih dana da odluči o ovom zahtevu.

U međuvremenu, tužioci će da ocene svoj položaj sa novim rokom. Iako traje već 15 meseci (188 dana u sudnici), najveći deo optužnice tek treba da bude dokazan -- zločini u Bosni, uključujući Srebrenicu i Sarajevo. Svaki pokušaj da se dokazivanje skrati bi bilo veliko razočarenje za žrtve, čak i ako je postojanje tih zločina već bilo dokazano u drugim predmetima. Milošević bi morao da odgovara za posledice svojih postupaka i za svoju nezasitnu potrebu za vlašću. On bi morao da bude prisiljen da direktno od žrtava čuje o njihovim stradanjima, kao što njima treba dati priliku da ga prisile da pogleda posledice svojih postupaka. Za nadati se da će Pretresno veće da pronađe kompromisno rešenje kojim će to postići. Tek u tom slučaju bi Veće osiguralo da je suđenje fer, i da se odvija razumnim tempom.

Location: Balkans
Macedonia
Serbia
Kosovo

Focus: Coalition for International Justice (CIJ) Trial Reports Archive (Bos-Hrv-Srp)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/pretresno-vece-odobrilo-tuzilastvu-produzenje>